

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 294. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890593659344.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Gjemt er ikke glemt

Gjemt er ikke glemt tryktes første gang i NEH 8-66, der udkom 11.12.1866.

Eventyret er skrevet på Holsteinborg, hvor det i Dagbøger 23.10.1866 hedder: »Efter Bordet læst iaften Portnerens Søn og Skruptudsen, fik Idee til *Gjemt er ikke glemt*« (VII 200) og 24.10.: »Skrevet i Morges Historien Gjemt men ikke glemt« (ib. 201). Senere samme dag fortæller A iøvrigt, at han efter frokost kørte med enkegrevinde Wilhelmine Holstein (1788-1868) for at besøge den døende huslærerinde Hansigne Borup, for hvem han læste eventyret op. 30.10. noterer han så: »Siddet og reenskrevet paa mine Eventyr« (ib. 203) og 31.10.: »Reenskrevet« (ib.).

Der kan næppe herske tvivl om, at inspirationen står i forbindelse med det midterste af de tre billeder, idet denne historie er knyttet til Holsteinborg, til Oline Petrea Høyer (1813-85), datter af godsets tidligere avlsforvalter. Moderen havde haft fribolig i det såkaldte Iskælderhus nordvest for Holsteinborg på vejen til Ørslev, og efter hendes død beholdt den invalide datter boligen til sin død. Under omtalen af Holsteinborg hedder det i MLE: »En Dag førte Gaardens Frue mig hen til en stakkels værkbruden Pige, der boede nær ved i et net lille Huus ved Landeveien, men til den var kun ringe Udsigt, da Huset laae lavt og Grøften var kastet høit. Solen skinnede aldrig ind i Stuen, thi Vinduet vendte mod Nord. Dette kunne afhjælpes, tænkte Slottets venlige Frue. Hun fik en Dag den Værkbrudne bragt op paa Gaarden, sendte imidlertid Muurfolk ned til Huset, lod bryde Hul i Muren mod Syd og sætte et Vindue i, og nu skinnede Solen ind i Stuen. Den syge Pige kom til sit Hjem og sad der i Solskin, kunde see Skov og Strand. Verden blev stor og deilig, og det ved et eneste Ord af Gaardens venlige Frue. »Det Ord var saa let, den Gjerning saa lille«, sagde hun, da ogsaa jeg udtalte min Glæde, thi jeg fulgte derhen med hende, som havde øvet denne og saa mangen anden god christelig Gjerning. Jeg nedskrev den imellem de tre Smaahistorier, jeg har kaldt: »*Gjemt er ikke glemt*« (II 325f; jvf. ogsaa HCAHolstein 121ff).

295

Iflg. Bemærkninger (22) bygger første billede på et sagn hos Thiele, omend slutningen er A.s egen tildigtning. Thiele har dog intet sådant sagn. Derimod har A selv tidligere fortalt det i KES (155) i forbindelse med beskrivelsen af et maleri forestillende en kvinde med jernlænke om halsen. Om dette maleri er fiktion, eller A virkelig har set det et sted, vides imidlertid ikke. Motivet er iøvrigt ogsaa benyttet i *Lykkens Blomst* (1845; SS X 226). Desuden kan bemærkes, at Mette Mogens' faders ridt på træhesten, som ogsaa er fortalt i *Hønse-Grethes Familie* (V 93ff), genfindes i DtB (52), hvor det dog er bondens egen datter, der hjælper ham. Iøvrigt mener Hans Ellekilde (A-iana 2 rk. III 106ff), at denne beretning tilhører det sagnstof, A har hørt som barn.

Om det tredje billede hedder det i Bemærkninger, at det ogsaa hører til det oplevede, »jeg hørte af Pigens egen Mund hvad der her er nedskrevet« (23).

228.17værkbrudden] invalid, lam. - **20**den høie Grøft] jordvold, dige.

229.24gjemt men ikke glemt] sml. *Den stumme Bog* (IV 58).